

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยพัฒนาให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม ให้บุคคลได้แสดงความสามารถตามศักยภาพที่แท้จริงของตนเองออกมา เด็กทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กทั่วไปหรือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษต้องได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ดังนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 จึงได้กล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาว่าให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งครอบคลุมไปถึงการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทั้ง 9 ประเภท คือ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ บุคคลออทิสติก และบุคคลพิการซ้ำซ้อน ทั้งนี้ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์ วิธีที่กำหนดในกฎกระทรวง (ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสุโขทัย, 2548) และนอกจากนี้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ยังได้กำหนดให้คนพิการมีสิทธิในการเลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบทางการศึกษาตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการของบุคคล รวมทั้งให้ได้รับการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้และการทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) หมายถึงบุคคลที่มีความบกพร่องอย่างใด อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจ หรือการใช้ภาษา อาจเป็นภาษาพูดและ/หรือภาษาเขียนซึ่งมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกดหรือการคิดคำนวณ รวมทั้งสภาพความบกพร่อง ในการรับรู้สมอง ได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงานของสมองสูญเสียไป ซึ่งอาจทำให้มีปัญหาในการอ่าน และปัญหาในการเข้าใจภาษา ทั้งนี้ไม่รวมบุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น

การได้ยิน หรือการเคลื่อนไหว บกพร่องทางสติปัญญา ปัญหาทางอารมณ์หรือความด้อยโอกาส เนื่องจากสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม หรือเศรษฐกิจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548) เป็นเด็กที่มีสติปัญญาปกติหรือสูงกว่าปกติแต่มีความบกพร่องบางประการในการแปลข้อมูลที่สมองไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยวิธีทั่วไปเช่นเดียวกับเด็กคนอื่น ความบกพร่องนี้ทำให้มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (สันสนีย์ นัทรคุปต์, 2543) จึงเป็นบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษ ในด้านการปรับหลักสูตร วิธีการสอน เนื้อหา เวลา ตลอดจนการวัดประเมินผล ให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคล (ผดุง อารยะวิญญู 2542, หน้า 111) การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็กจะทำให้เด็กประสบความสำเร็จและได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษา โดยการจัดการศึกษาควรแตกต่างออกไปจากรูปแบบ วิธีการของเด็กทั่วไป และตั้งอยู่บนพื้นฐานความแตกต่างของเด็กแต่ละคนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ความสามารถ สภาพแวดล้อมและการเลี้ยงดู (สุพัชชรา ชัมเจริญ, 2545, หน้า 8)

เด็กกลุ่มนี้มีปัญหาหลายด้าน แต่ที่พบได้บ่อยคือ ปัญหาการเรียนรู้ทางวิชาการ ได้แก่ ปัญหาการเขียน การสะกดคำ การอ่าน การคิดคำนวณและเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์หรือเด็กบางคนอาจมีทั้งปัญหาการเขียน การอ่าน การคิดคำนวณร่วมกัน (รัชนิกร ทองสุคดี, วีระพงษ์ แสง-ชูโต, จารุณี มณีกุล, อัมภา คำนภักดี และนภลัย ชัยมะหา, 2550, หน้า 59) โดยเฉพาะปัญหาด้านการอ่าน ซึ่งการอ่านมีความสำคัญและจำเป็นต่อชีวิตของมนุษย์ทุกคน เพราะการอ่านช่วยให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในเรื่องของการศึกษาและการประกอบอาชีพของบุคคลรวมถึง การดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การอ่านข่าวสาร อ่านป้ายบอกราคา อ่านฉลากยา อ่านป้ายบอกทาง เป็นต้น จากความสำคัญของการอ่านดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระที่ 1 เรื่องการอ่านสำหรับช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) ว่าสามารถอ่านได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน อ่านได้คล่องและเร็ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน สามารถเข้าใจใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องหาคำสำคัญหรือใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือแผนภาพความคิดเป็นเครื่องมือการพัฒนาความเข้าใจ การอ่าน รู้จักใช้คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาและแสดงความรู้ ความคิด คาดคะเนเหตุการณ์เรื่องราวจากเรื่องที่อ่านและสามารถอ่านในใจ อ่านออกเสียง บทร้อยแก้วและร้อยกรองได้รวดเร็ว ถูกต้องตามลักษณะ คำประพันธ์ และอักขรวิธี จำบทร้อยกรองที่ไพเราะ เลือกอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ทั้งความรู้และความบันเทิง มีมารยาทในการอ่านและมีนิสัยรักการอ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 4-6)

สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่านจะพบว่า เด็กมักจำพยัญชนะและสระไม่ได้หรือจำได้เป็นบางตัว ประสมคำไม่เป็นทำให้อ่านเป็นคำไม่ได้ หรืออ่านคำโดยสลับตัวอักษรไม่เข้าใจว่าตัวอักษรใดมาก่อน - หลัง ไม่สามารถแยกเสียงสระในคำได้ (ผดุง อารยะวิญญู 2544, หน้า 23) นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับเสียงสระเดี่ยวและเสียงสระประสม (ศรียา นิยมธรรม 2549, หน้า 49) ซึ่งสระในภาษาไทยคือเสียงพยางค์ที่เปล่งออกมาโดยอาศัยการเคลื่อนไหวของลิ้นและริมฝีปากเป็นสำคัญ แต่ไม่มีการสกัดกั้นจากอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งในปาก เช่น เสียง อะ อา (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 1, 136) สระเมื่อนำประสมกับพยัญชนะเรียกว่าคำ ซึ่งแต่ละคำในภาษาไทยจะประกอบด้วยรูปและเสียงของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกด (สนิท สัตโยภาส 2532, หน้า 98) ปัญหาดังกล่าวเหล่านี้ส่งผลให้เด็กไม่สามารถเรียนได้ ด้วยวิธีการที่เหมือนเด็กทั่วไป จำเป็นที่ต้องใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมประกอบกับต้องมีสื่อสำหรับใช้ประกอบการสอน เพื่อช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของตน

จากข้อความข้างต้นกล่าวสรุปได้ว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เผชิญปัญหาด้านการอ่าน การเขียนและคิดคำนวณ ซึ่งกรณีศึกษาในการค้นคว้าแบบอิสระนี้เป็นนักเรียนชาย อายุ 9 ปี ปัจจุบันศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลวัดพวงช้าง ได้รับการตรวจและวินิจฉัยจากแพทย์โรงพยาบาลสวนปรุงว่า มีปัญหาทางการเรียนรู้และมีระดับสติปัญญา 83 ควรได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษา ซึ่งระดับสติปัญญาดังกล่าวไม่ถึงกับจัดอยู่ในประเภทที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เนื่องจากเด็กที่จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญานั้นจะมีระดับสติปัญญาต่ำกว่า 70 ดังที่โรงพยาบาลสงขลา (ระบบออนไลน์) ได้กล่าววาระดับสติปัญญา 80-90 จัดอยู่ในระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยหรือเรียนรู้ช้า (Slow Learner) และวาริ ธีระจิตร (2545, หน้า 113) ยังได้กล่าวอย่างสอดคล้องกันว่า เด็กในกลุ่ม Slow Learner ปัจจุบันสามารถเรียนอยู่ในชั้นเรียนปกติได้ นอกจากนี้ ข้อมูลจากคู่มือประเมินความสามารถทางเชาวน์ปัญญาเด็กอายุ 2- 15 ปี (กระทรวงสาธารณสุข, 2552, หน้า 15) ได้ระบุว่า ระดับสติปัญญา 80 - 89 เป็นระดับสติปัญญาปกติ แต่อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นกรณีศึกษาจึงไม่จัดอยู่ในกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เมื่อได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการอ่านของกรณีศึกษา ผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการนำกรณีศึกษามาสอนอ่านหนังสือกับผู้ศึกษาในช่วงเวลาพักหลังจากรับประทานอาหารกลางวันทุกวัน วันละ 15 - 20 นาที เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 9-13 มีนาคม 2552 โดยเริ่มจากการประเมินความสามารถทางการอ่านในเบื้องต้นของกรณีศึกษาด้วยการให้อ่านหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้วกรณีศึกษาอ่านไม่ได้ จึงนำหนังสืออ่านของชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 เล่ม 1 ในบทที่ 1 เนื้อหาเป็นการอ่านทบทวนคำ ที่ไม่มีตัวสะกด หรือคำใน

มาตราแม่ ก กา ได้แก่คำว่า จะ นะ อะ คำ ย่า ขา มา ภู หู แกะ แห เงาะ คีสีเถอะ เท เตะ
ปรากฏว่ากรณีศึกษาอ่านได้เฉพาะคำที่ประสมด้วยสระอา สระอุ เท่านั้นคือคำว่า ตา ขา มา ภู
ต่อมาผู้ศึกษาจึงให้อ่านหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 2 ในบทที่ 1 เนื้อหา
สระเอีย สระโอะ และสระเอือ โดยให้อ่านคำว่า เปีย เมีย โปะ โละ เชือ เจือ กรณีศึกษาไม่สามารถ
อ่านได้ จากนั้นจึงให้อ่านหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่ม 1 ในบทที่ 1-3 เนื้อหา
เป็นคำที่ประสมด้วยสระอา สระอุ สระอิ และสระไอ ที่ไม่มีตัวสะกด ได้แก่คำว่า ตา มา หา รา นา
คูง หู อู คี คี มี ชี ใน ไคโย กรณีศึกษาสามารถอ่านได้แต่ในบทที่ 4 และ 5 จะเพิ่ม สระอำ สระ
ไอ และสระโอ ได้แก่คำว่า กำ จำ คำ รำ ขะ ไซ ไค โห โข โอ โน โค กรณีศึกษาไม่สามารถ
อ่านได้ โดยประเมินจากการสังเกตว่า ผู้ศึกษาชี้คำที่ได้กล่าวมาข้างต้นให้อ่าน กรณีศึกษาไม่อ่านจน
เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 5-10 วินาทีก็ยังไม่อ่านต่อมาผู้ศึกษาได้ทดลองอ่านออกเสียง สระไอ สระ
โอ และสระอำ แล้วให้กรณีศึกษาชี้รูปสระที่อ่านให้ฟัง กรณีศึกษาไม่สามารถชี้ได้ถูกต้อง และผู้ศึกษา
ได้ชี้รูปสระไอ สระโอ สระอำ แล้วให้ตอบว่าเป็นสระอะไร กรณีศึกษาก็ไม่สามารถตอบได้
แสดงให้เห็นว่ากรณีศึกษาไม่รู้จักสระ และจำสระดังกล่าวไม่ได้ เมื่อจำสระไม่ได้จึงประสมคำไม่ได้
อ่านแจกลูกคำไม่ได้ และอ่านคำที่ประสมด้วยสระดังกล่าวไม่ได้เช่นกัน

นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้เข้าไปสังเกตการเรียนวิชาภาษาไทย จำนวน 5 ครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้ง
พบว่ากรณีศึกษาไม่ตั้งใจทำงานที่ครูมอบหมายให้อ่านหนังสือของชั้น ป.2 ได้เป็นบางคำ ดังที่ได้
กล่าวไปแล้ว อ่านเป็นประโยคหรืออ่านเป็นบทไม่ได้และจากการศึกษาเพิ่มสะสมผลงานนักเรียน
กอบปรักกับการสอบถามคุณครูประจำชั้น ได้ให้ข้อมูลว่ากรณีศึกษามีปัญหาการอ่านคือ อ่านหนังสือ
ไม่ได้ อ่านได้แต่คำที่ประสมด้วยสระง่าย ๆ เช่นคำที่ได้ยกตัวอย่างไปแล้วในข้างต้น ทั้งนี้เพราะ
จำสระไม่ได้ ประสมคำไม่ได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการเรียนในวิชาภาษาไทยคือ
เมื่ออ่านคำไม่ได้ก็ไม่สามารถอ่านเป็นประโยคได้ และยังทำให้เกิดปัญหาในการเรียนวิชาอื่น ๆ

เพื่อให้การช่วยเหลือกรณีศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษาจึงได้ค้นคว้าเอกสาร
การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงได้พบว่าตามหลักการสอนภาษาไทย
ระดับชั้นประถมศึกษาในการสอนอ่านให้แก่เด็กในระดับชั้น ป.1-ป.3 อันเป็นช่วงวัยที่นักเรียนยัง
อ่านหนังสือไม่แตกฉานนั้น ควรสอนแบบแจกลูกคำ ซึ่งการอ่านแบบแจกลูกคำ เป็นการนำเสียง
พยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์และตัวสะกดมาประสมกัน ทำให้ออกเสียงคำที่มีความหมาย ทั้งนี้
เพราะการสอนแบบแจกลูกคำเป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับผู้เริ่มเรียน หากครูไม่ได้สอนแบบแจกลูก
คำให้แก่เด็กเรียนในระยะเริ่มเรียนการอ่านแล้วนักเรียนก็จะขาดหลักเกณฑ์การประสมคำทำให้เมื่อ
อ่านหนังสือมากขึ้นจะสับสน อ่านหนังสือไม่ออกและเขียนหนังสือผิด นอกจากนี้แล้วการอ่าน

แบบแจกลูกคำจะช่วยให้นักเรียนประสมคำอ่าน และสามารถอ่านหนังสือได้ด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ 2546, หน้า 134)

การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและได้ผลดี ควรต้องมีสื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาที่ผู้สอนต้องการถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียน ชุดการสอนเป็นการนำระบบสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาไปใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผลดีขึ้นโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากแผนการสอนตามหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531, หน้า 12) ซึ่งในชุดการสอนที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นนั้นมีสื่อที่หลากหลายได้แก่ นิทาน บัตรภาพประกอบคำ เกมการศึกษา และ แบบฝึกเสริมทักษะ มีกิจกรรมให้กรณีศึกษาได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง จึงช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากกว่าการเรียนจากหนังสือแบบเรียนเพียงอย่างเดียว และด้วยคุณค่าของชุดการสอนที่ส่งเสริม ฝึกหัดให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะชุดการสอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดความสามารถ ความสนใจของแต่ละบุคคล ผู้เรียนจึงสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการสอน นอกจากนี้แล้วตามกฎการเรียนรู้ทั้ง 3 ข้อ ในทฤษฎีสัมพันธ์เชื่อมโยงของธอร์นไดค์ อันประกอบด้วย กฎแห่งความพึงพอใจหรือกฎแห่งผล กฎแห่งความพร้อมและ กฎแห่งการฝึกหัด ที่กล่าวว่าผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีหากผู้เรียนมีความพึงพอใจและได้รับผลการกระทำที่พึงพอใจ ผู้สอนจึงต้องหาสื่อ และอุปกรณ์การสอนที่น่าสนใจและเหมาะสม การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อผู้เรียนอยู่ในสภาพพร้อมที่จะเรียน หรือพร้อมที่จะทำกิจกรรม และการเรียนรู้จะได้ผลต้องอาศัยการได้ฝึกทำซ้ำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับการสอนโดยใช้ชุดการสอนที่มีสื่อประกอบการสอนหลากหลาย เพื่อผู้เรียนจะเกิดความสนใจ มีความพึงพอใจ เมื่อมีความพอใจผู้เรียนก็มีความพร้อมที่จะเรียนและเมื่อได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ โดยการใช้ชุดการสอนผู้เรียนก็เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

การสอนอ่านที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลที่ดีอีกวิธีหนึ่งคือ การสอนอ่านโดยการใช้สื่อประสมประเภทชุดการสอน ดังที่ ผดุง อารยะวิญญู (2542, หน้า 131) ได้ยกตัวอย่างมาว่าที่โรงเรียนอลามด้า ในรัฐแคลิฟอร์เนียได้จัดการสอนภาษาแก่เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้านภาษา เพื่อสอนให้นักเรียนมีทักษะตามลำดับดังนี้ การตั้งใจฟัง การจำแนกเสียงพูด การจำแนกเสียง/คำที่ได้ยินตามลำดับ การจำแนกเสียงที่ต้องการฟังจากเสียงรบกวน การระบุ/จำเสียงผู้พูด การฝึกกระดับเสียง การจำตัวอักษรในคำและพยางค์ การจำคำในหนึ่งบทเรียน โครงสร้างของภาษา-ประโยค อุปกรณ์ที่สอนประกอบด้วยเทปบันทึกเสียง และหนังสือที่ใช้ควบคู่กันไปกับเทปบันทึกเสียง ผลการทดลองสอนปรากฏว่าเด็กมีทักษะ 9 ด้านสูงขึ้น สอดคล้องกับงานศึกษาของ พัทชนิ บุญวัศมิ

(2550) เรื่องความสามารถในการอ่านคำของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ชุดการสอนสรรดรูป ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคำสูงขึ้น จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าชุดการสอนสามารถช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากกรณีศึกษามีอาการสมาธิสั้น มีความสนใจในกิจกรรมได้ไม่นาน การเรียนโดยใช้ชุดการสอนที่มีสื่อหลากหลายจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ และการที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง จะทำให้เกิดความจำได้ดีขึ้น

สำหรับชุดการสอนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จำนวน 3 ชุด ได้แก่ชุดการสอนเรื่องสระโ อ สระโอ สระอำ อย่างละ 1 ชุด สื่อที่ใช้ในแต่ละชุดประกอบด้วยนิทาน บัตรภาพประกอบคำ เกมและแบบฝึกเสริมทักษะ เนื่องจาก การใช้นิทานมาเล่าประกอบการสอน สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้มาก ทำให้ผู้เรียนตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาและนิทานยังมีประโยชน์ในด้านของการใช้เพื่อฝึกความสามารถในการจำได้ดี (ไพเราะ สุธรรม, 2550, หน้า 41) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรอุมา อินฟูล่า (2551) ที่พบว่า การนำนิทานพื้นบ้านมาใช้เป็นบทเรียนเสริมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเรื่องประโยค ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นและพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนทั้งรายคนและรายกลุ่มอยู่ในระดับดี ทั้งนี้จากการใช้เกมมาประกอบการสอนนั้นจากการ ศึกษาของ เสงี่ยม เวียงคำ (2550) พบว่า หลังจากนักเรียนผ่านการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำยากโดยการใช้เกมแล้ว มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ส่วนการเลือกใช้บัตรภาพประกอบคำนั้น ตามกระบวนการเรียนรู้ของสมองที่ พรพิไล เลิศวิชา และอัครภูมิ จารุภากร (2550, หน้า 71) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ด้านภาษาที่มีประสิทธิภาพสูงนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อสมองรับรู้ภาพและเสียงพร้อมกันเนื่องจากมนุษย์เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทางตา (การมองเห็น) มากที่สุดและเราสามารถรับข้อมูลเสียงที่อยู่รอบตัวเราได้ตลอดเวลา เมื่อสมองรับรู้เสียงตำแหน่งที่รับรู้ภาษาในสมองจะทำงานและเมื่อสมองรับรู้ภาพตำแหน่งที่รับรู้ภาพในสมองจะทำงาน การจัดกิจกรรมที่กระตุ้นสมอง ทั้งสองตำแหน่งพร้อมกันแบบนี้จะทำให้การเรียนรู้เป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้ง การสอนอ่านควรปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอให้ต่อเนื่องกันจึงจำเป็นต้องใช้แบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนดังที่ จินดา อุ๋นทอง (2549) ได้ศึกษาการสร้างและใช้แบบฝึกทักษะการอ่านสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ใน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่าเมื่อนำ แบบฝึกดังกล่าวไปใช้ในการเรียนการสอนแล้วสามารถช่วยให้เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้าน การอ่าน มีพัฒนาการทางการอ่านสูงขึ้น ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเลือกใช้นิทาน บัตรภาพประกอบคำ เกม และแบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อในชุดการสอน ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะใช้ชุดการสอน เรื่องสระ ในการสอนอ่าน แบบแจกลูกคำ ให้แก่กรณีศึกษา อันประกอบด้วยสระโ สระโอ สระอำ ซึ่งกรณีศึกษาอ่านไม่ได้ เป็นสระที่ปรากฏอยู่ในคำที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน กรณีศึกษามีความจำเป็นต้องเรียนเนื่องจากเป็นคำ

พื้นฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการเรียนรู้อาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ทั้งนี้เพื่อให้กรณีศึกษาสามารถจำสระได้ ประสมคำได้ และมีทักษะอ่านแบบแจกลูกคำ เพราะการอ่านแบบแจกลูกคำนั้นกรณีศึกษาต้องรู้จัก จำพยัญชนะ สระ ได้ก่อนจากนั้นจึงนำพยัญชนะกับสระประสมกัน แล้วจึงอ่านแจกลูกคำได้ จนในที่สุดสามารถอ่านเป็นคำได้ด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน เรื่อง สระ

ขอบเขตของการศึกษา

1. กรณีศึกษา

นักเรียนชาย อายุ 9 ปี จำนวน 1 คน ซึ่งได้รับการรับรองจากแพทย์ว่ามีปัญหาทางการเรียนรู้ ควรได้รับการช่วยเหลือทางด้านการศึกษา ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลวัดพวงช้าง มีปัญหาด้านการอ่านคือ อ่านหนังสือไม่ได้ บอกสระไม่ได้ เพราะจำสระอื่นไม่ได้ นอกจากสระอา สระอุ สระอิ และสระโอะ ความสามารถพื้นฐานคือ จำพยัญชนะได้ สามารถอ่านคำที่ประสมด้วยสระ อา สระอุ สระอิ และสระโอะ ที่ไม่มีตัวสะกดได้ เช่นคำว่า กา ตา ขา ยา นา ตี ตี มี สี ปู งู หู ชู ใน โย กรณีศึกษาในครั้งนี้เลือกโดยวิธีเจาะจง ทั้งนี้เพราะว่ากรณีศึกษาเป็นนักเรียนเพียงคนเดียวที่ได้รับการตรวจจากแพทย์ว่ามีปัญหาทางการเรียนรู้ อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบผลการเรียนและพฤติกรรมการเรียนระหว่างกรณีศึกษากับนักเรียนทุกคน ในชั้นแล้วกรณีศึกษามีปัญหาในการเรียนมากกว่านักเรียนคนอื่น ๆ จึงสมควรได้รับการช่วยเหลือทางด้านการศึกษามากที่สุด ประกอบกับผู้ปกครองมีความสนใจเอาใจใส่ในการเรียนของลูก และให้ความร่วมมือในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกรณีศึกษาเป็นอย่างดี

2. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย สระจำนวน 3 ตัวคือ สระโอะ สระโอ และสระอำ ทั้งนี้เพราะเป็นสระที่กรณีศึกษาอ่านไม่ได้ และเป็นสระที่ปรากฏอยู่ในคำที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน กรณีศึกษามีความจำเป็นต้องเรียน เนื่องจากคำที่ประสมด้วยสระโอะ สระโอและสระอำ เป็นคำพื้นฐานที่ถูกกำหนดไว้ในหลักสูตรการเรียนรู้อาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3)

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึงบุคคลที่มีความบกพร่องอย่างใด อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจ หรือการใช้ภาษา อาจเป็นภาษาพูดและ/หรือภาษาเขียนซึ่งมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียน การสะกด หรือการคิดคำนวณรวมทั้งสภาพความบกพร่องในการรับรู้ สมองได้รับบาดเจ็บ การปฏิบัติงาน ของสมองสูญเสียไป ซึ่งอาจทำให้มีปัญหาในการอ่าน และปัญหาในการเข้าใจภาษา ทั้งนี้ไม่ว่า คนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน หรือ การเคลื่อนไหว ปัญญาอ่อน ปัญหาทางอารมณ์หรือความด้อยโอกาสเนื่องจากสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม หรือเศรษฐกิจ (ประกาศ คณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการ ได้รับสิทธิ ช่วยเหลือทางการศึกษา เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ การรับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการ พ.ศ. 2548)

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในการศึกษานี้ หมายถึง นักเรียนชาย อายุ 9 ปี จำนวน 1 คนได้รับการตรวจรับรองจากแพทย์ว่ามีปัญหาทางการเรียนรู้ มีระดับสติปัญญา 83 กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลวัดพวงช้าง มีปัญหาด้านการอ่านคือ จำสละไม่ได้ ประสมคำไม่ได้

ชุดการสอน หมายถึง การนำระบบสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาไปใช้จัดการเรียนการสอนเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผลิตขึ้นโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากแผนการสอนตามหลักสูตร โดยทั่วไปจะมีลักษณะเป็นชุดบรรจุอยู่ในกล่องหรือซอง ภายในจะมีส่วนประกอบของเอกสารและสื่อการสอน เช่น คู่มือการใช้บัตรงาน รูปภาพ บรรจุอยู่ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถนำไปใช้ได้ทันที (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531, หน้า 12)

ชุดการสอนในการศึกษานี้ หมายถึง ชุดการสอนสระไอ สระโอ สระอำ อย่างละ 1 ชุด ในแต่ละชุดประกอบด้วยคู่มือการใช้ชุดการสอนสำหรับครู คู่มือการใช้ชุดการสอนสำหรับนักเรียน แบบฝึกเสริมทักษะ สื่อประกอบการสอน ได้แก่ นิทาน บัตรภาพประกอบคำและเกม แบบทดสอบก่อน - หลังเรียน เฉลยแบบฝึกเสริมทักษะ และเฉลยแบบทดสอบก่อน-หลังเรียน เพื่อนำมาใช้ประกอบการสอนอ่านแบบแจกลูกคำให้แก่กรณีศึกษา

การสอนอ่านแบบแจกลูกคำโดยใช้ชุดการสอนเรื่องสระ หมายถึงกิจกรรมการสอนอ่านสระ และอ่านแจกลูกคำ คำที่ประสมด้วยสระไอ สระโอ และสระอำ โดยใช้ชุดการสอนสระไอ สระโอ สระอำ ประกอบการสอน มีจุดประสงค์เพื่อให้กรณีศึกษา สามารถอ่านคำที่ประสมด้วยสระไอ สระโอ และสระอำ ที่ไม่มีตัวสะกดได้

การพัฒนาทักษะการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านแบบแจกลูกคำของ
กรณีศึกษาดีขึ้นจากการใช้ชุดการสอน ซึ่งประเมินได้จากแบบประเมินพฤติกรรมกรอ่านจาก
แบบทดสอบก่อน – หลังเรียน และจากแบบฝึกเสริมทักษะ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. กรณีศึกษา ได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านแบบแจกลูกคำโดยใช้ชุดการสอนเรื่องสระ
2. ได้นำผลการสอนอ่านแบบแจกลูกคำ โดยใช้ชุดการสอนเรื่องสระ ไปใช้เป็นแนวทาง
ในการสอนอ่านให้กับเด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้ คนอื่นต่อไป